

Bestuursprogramma 2023-2027

Balanceren met lef

“Water is van ons allemaal, nu en in de toekomst”

Inhoudsopgave

Balanceren met lef.....2

De basis op orde7

De kernopgaven

1. Hoogwaterbescherming Maasvallei.....8

2. Klimaatadaptatie9

3. Waterkwaliteit en ecologie11

4. Zuiveren en waterketen13

5. Crisisbeheersing14

6. Bestuur en organisatie15

7. Financiën16

Financieel kader 2023-202717

Bijlagen

Portefeuilleverdeling Waterschap Limburg 2023-202718

Ondertekening door fracties.....19

Balanceren met lef

De afgelopen jaren hebben we kunnen zien dat de wijze waarop wij omgaan met water en onze waterhuishouding bepalend zijn voor een (water)veilige, gezonde en leefbare toekomst van iedereen. Mens en dier, natuur, agrariër en industrie voelen merkbaar de gevolgen van de klimaatverandering en de druk op de waterkwaliteit.

De uitdagingen zijn complex en vragen om een uitlegbare aanpak. Overheden werken daarbij zoveel mogelijk integraal samen in de zoektocht naar effectieve en efficiënte oplossingen. Onze inwoners, agrariërs, natuur- en terreinbeheerders en de industrie nemen hun verantwoordelijkheid om actief bij te dragen aan veilig, voldoende en schoon water.

De uitdagingen zijn urgent. De wereld om ons heen verandert snel en problemen moeten op een toekomstbestendige wijze aangepakt worden. Dat zijn wij verplicht naar de huidige inwoners van Limburg en naar de volgende generaties. Onze aanpak moet evenwichtig zijn, maar ook een duidelijke richting hebben. Dat vraagt balans, stuurmanskunst én lef.

Het vertrekpunt: de programma's 2022-2027 van Waterschap Limburg en Provincie Limburg

Het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 zijn leidend. Ze vormen de basis voor het te voeren beleid en de wijze waarop we beheer en uitvoering in deze bestuursperiode oppakken.

In de afgelopen bestuursperiode zijn in afstemming met alle stakeholders evenwichtige programma's uitgewerkt en vastgesteld om de grote uitdagingen in het waterbeheer en de waterzuivering in gezamenlijkheid op te pakken.

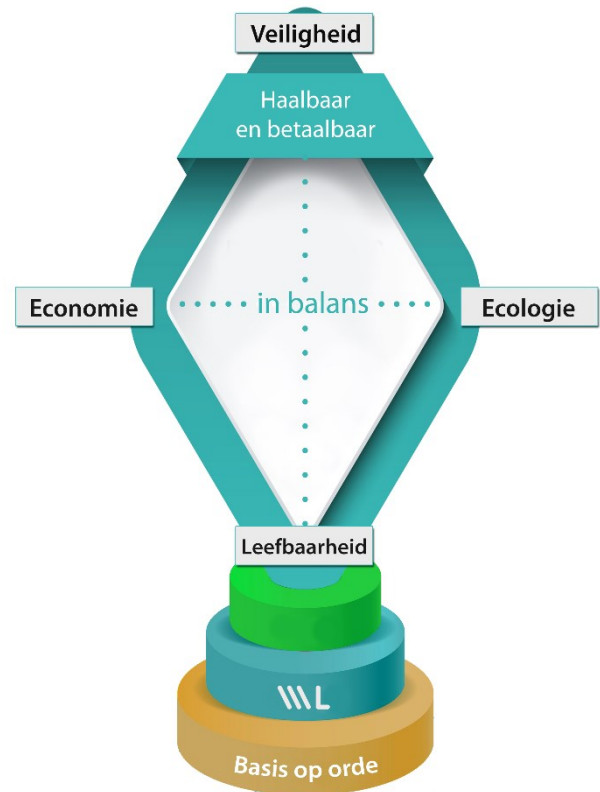
Het fundament: de basis op orde

Voor Waterschap Limburg is het belangrijk dat de basis op orde is. Dat is het fundament onder dit bestuursprogramma. Factoren die bijdragen aan een kwalitatief sterk én betrouwbaar waterschap zijn onder andere een solide assetmanagement, een functiegericht onderhoud en beheer van ons areaal op ecologische wijze, een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en stabiele bedrijfs- en bestuurscultuur.

De basis op orde is het vertrekpunt voor een bestuursperiode waarin we de focus leggen op onze kerntaken. We laten ons niet afleiden door de waan van de dag.

Gegeven onze financiële positie moeten er keuzes worden gemaakt. Keuzes in wat we wel en wat we niet doen, keuzes in hoe we het doen en in welk tempo we zaken oppakken. Dat brengt duidelijkheid voor inwoners, agrariërs en ondernemers. Goede communicatie en het stimuleren van betrokkenheid zijn een belangrijke randvoorwaarde.

Het samengaan van Waterschapsbedrijf Limburg met Waterschap Limburg biedt de mogelijkheid om in één keer een stevige organisatorische basis neer te zetten. We bouwen samen aan een nieuw waterschap, waarbij de sterktes van beide organisaties worden uitgebouwd en 1+1 drie wordt. Dat vraagt zorgvuldigheid en tijd.

Het bestuursprogramma in één oogopslag.

We zien 2023 en 2024 daarom als overgangsjaren. In 2025 staat de nieuwe organisatie. In de gespannen arbeidsmarkt bieden wij medewerkers nieuw perspectief. We kiezen voor één bedrijfsmodel met een duidelijke structuur. Een bedrijfsmodel dat toekomstbestendig, flexibel en wendbaar is.

Het perspectief: haalbaar en betaalbaar

We willen Limburg en de Limburgers een eerlijk en verantwoord toekomstperspectief bieden. Niet alles kan, niet alles kan tegelijk. En we kunnen het als waterschap niet alleen. Het speelveld verandert continu. Om de tarieven voor iedereen betaalbaar te houden, vraagt dit een bijdrage en inspanning van ons allemaal.

Als waterschap voeren wij onze taken uit, voor zover dat vanuit de beschikbare capaciteit en deskundigheid mogelijk is. Verlangt de omgeving meer van ons, dan is het mogelijk de capaciteit en inzet daarop af te stemmen. De extra investeringen en kosten moeten dan wel volledig gecompenseerd worden: voor wat hoort wat.

De bijdrage voor een veilige en gezonde water- en leefomgeving moet in balans zijn en blijven met de complexe en uitdagende opgaven, de maatschappelijke waarde die we creëren en de beschikbare capaciteit in menskracht en geld.

De actuele ontwikkelingen (o.a. inflatie, materiaalverkrijgbaarheid, cao-lonen, arbeidsmarktkrapte) leiden tot niet-beïnvloedbare kostenverhogingen in de uitvoering van de kerntaken. Dat zal in de tarieven merkbaar zijn. Het onderstreept de noodzaak keuzes te maken. Keuzes die we maken, moeten uitlegbaar zijn. De belastingbetaler krijgt waarde in ruil voor zijn geld.

In balans: economie en ecologie

In onze opgaven dienen we de belangen van mens, dier en natuur op de lange termijn. Daarom verdienen economie en ecologie beide onze aandacht én de ruimte. In de uitvoering van onze kernopgaven moeten wij ervoor waken dat er een gezond evenwicht is tussen de economische belangen enerzijds, en de belangen van natuur en milieu anderzijds. Dat vraagt balanceerkunst.

Uitgangspunt is en blijft dat we de opgaven van vandaag niet afwentelen op volgende generaties. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het herstel van de biodiversiteit. In het vinden van oplossingen werken we samen met alle stakeholders.

Water is belangrijk voor de Limburgse economie en de Limburgse economie is belangrijk voor de wateropgaven. Het waterschap werkt intensief met de landbouw, natuur- en terreinbeheerders en het bedrijfsleven samen aan het voorkomen van wateroverlast, het verbeteren van de waterbeschikbaarheid en de waterkwaliteit.

De kennis en kracht van ondernemers en natuur- en terreinbeheerders benutten we zoveel als mogelijk. Onze deskundigheid op het gebied van water brengen we in om overheden en ondernemers in positie te brengen hun bijdrage aan schoon, voldoende en veilig water te kunnen blijven leveren. Het vraagt van iedereen betrokkenheid, begrip en lef.

In balans: veiligheid en leefbaarheid

Het werk van het waterschap draagt in alle facetten bij aan de veiligheid, de levenskwaliteit en de leefbaarheid. Waterveiligheid in het primaire en secundaire watersysteem heeft daarbij de hoogste prioriteit. Voldoende, schoon en zuiver water zijn cruciaal voor de gezondheid van mens, dier, plant en bodem.

In ons werk gaat de aandacht uit naar de omgevingskwaliteit, die de veiligheid en leefbaarheid ten goede komt. We doen het uiteindelijk voor onze inwoners en de toekomst van komende generaties.

Uitgangspunten in beleid

We kiezen in ons handelen nadrukkelijk voor een goede verbinding met de omgeving, zodat opgaven – integraal en financieel – vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid worden opgepakt.

Onze kennis zetten we in om de omgeving op het gebied van waterveiligheid, waterkwaliteit en waterkwantiteit verder te helpen, zodat iedereen vanuit zijn eigen perspectief een bijdrage kan leveren aan de opgaven van morgen. Water en bodem zijn daarbij sturend.

In ons beleid komt dat terug in vijf uitgangspunten:

- **Duurzaamheid**
Wat we doen is toekomstbestendig.
- **Innovatie**
In samenwerking met onderwijs, kennisinstellingen en bedrijfsleven tonen we lef in het zoeken naar nieuwe en betere technieken en werkwijzen.
- **Gebiedsgericht werken**
Per gebied kijken we naar onze opgaven op het gebied van waterveiligheid, waterkwaliteit en waterkwantiteit en streven ernaar deze integraal op te pakken.
- **Integrale (overheids-)samenwerking**
In de uitvoering van onze opgaven werken we samen met andere overheden, ondernemers, inwoners en kennisinstellingen om te komen tot de meest efficiënte (in tijd en geld) en kwalitatief beste oplossingen.
- **Communicatie & participatie**
Op een open en transparante wijze betrekken en informeren we de omgeving in heldere en begrijpelijke taal (B1), zodat dit in de uitvoering leidt tot begrip, participatie en draagvlak.

De basis op orde

Het solide fundament onder het bestuursprogramma voor de bestuursperiode 2023-2027 is: de basis op orde. Er wordt in deze tijd veel gevraagd van organisatie en bestuur. Misschien wel te veel. Niet alles kan, niet alles kan tegelijkertijd.

De opgaven zullen in balans moeten zijn met de beschikbare capaciteit en middelen. Daarin zijn we steeds meer afhankelijk van derden. Samenwerking is daarom onontbeerlijk. Om alles haalbaar en betaalbaar te houden, moeten er keuzes gemaakt worden. Ook anderen zullen vanuit hun rol verantwoordelijkheid moeten nemen en een bijdrage moeten leveren.

De wettelijke taken mogen niet in het gedrang komen. Een belangrijke basisvoorwaarde hiervoor is dat er voldoende middelen zijn voor het onderhoud en de vervanging van de kapitaalintensieve assets. Het benodigde investeringsniveau en de afschrijvingstermijnen moeten realistisch, betaalbaar en uitvoerbaar zijn.

Wat wij willen

- Een waterschap dat zich in eerste aanleg sterk focust op de kerntaken. Juist op de kerntaken kunnen we resultaten laten zien.
- De beleids- en uitvoeringsprocessen en -stukken worden zo ingericht dat het algemeen bestuur de kaderstellende en controlerende rol optimaal en krachtig kan uitvoeren. Bij majeure projecten wordt het algemeen bestuur nauwer betrokken.
- Er komt een verantwoord en voldoende gedetailleerd investeringsprogramma dat duidelijkheid geeft over planning, beschikbare middelen en gevraagde capaciteit.
- Daar waar er meekoppelkansen liggen, weet het waterschap andere overheden en partners te overtuigen hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en (financiële) bijdrage te leveren.
- We nemen het initiatief tot het opzetten van een grondbank en zoeken hiervoor samenwerking met provincie, andere overheden en terreinbeherende organisaties.
- De interne administratieve processen zijn op orde. Bij de digitalisering van deze processen zorgen we voor een volledig en optimaal databeheer en een afdoende cybersecurity.
- Bestuur en organisatie weten waar zij aan toe zijn in een evenwichtig samenspel. Heldere bestuurlijke kaders helpen daarbij. We zijn er voor elkaar. Het werken aan beheersbaar (financieel) beleid vraagt om een optimale samenwerking tussen bestuur en organisatie.

De kernopgaven

1. Hoogwaterbescherming Maasvallei

Waterschap Limburg heeft in Limburg een wettelijke taak in het beheren, verbeteren en versterken van de dijken in de Maasvallei. Om in 2050 aan de gestelde normen te voldoen, is de komende bestuursperiode een forse investering nodig. In 2022 is met 'Maas 2050' een langetermijnaanpak vastgesteld.

Naast de lopende projecten (54 kilometer dijk) betekent dit, dat we vóór 2050 circa 120 kilometer dijk langs de Maas moeten versterken. Landelijk wordt deze opgave gefinancierd en gecoördineerd vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Wat wij willen

- Het HWBP wordt onverkort uitgevoerd, waarbij ons motto blijft: 'Ruimte voor de rivier waar het kan, dijken waar het moet!'
- Met 'Maas 2050' voldoen alle waterkeringen in 2050 aan de wettelijke normeringen. Dat biedt een goede bescherming voor alle inwoners en ondernemers binnendijs tegen het overstromingsgevaar van de Maas.
- Landelijk staat het HWBP-programma onder financiële druk. Niet alle beoogde urgente en noodzakelijke dijkversterkingsopgaven zijn geprogrammeerd en geprioriteerd binnen het HWBP. Is er sprake van urgentie en noodzaak, dan is voorfinanciering van een project in beginsel mogelijk om de voortgang te bevorderen. Voorwaarde is dat de betrokken partners (gemeenten, provincie en Rijk) een (financiële) bijdrage leveren in de voorfinanciering en de indexering. Met de klankbordgroep HWBP wordt het afwegingskader verder uitgewerkt.
- Naast de kaderstelling wordt het algemeen bestuur bij de planvorming van afzonderlijke projecten betrokken. De klankbordgroep HWBP bespreekt op welke wijze we dit inrichten.
- We onderhouden en beheren de primaire waterkeringen met de focus op veiligheid en biodiversiteit.
- Om schade door gravende dieren en ongewenste planten tot een minimum te beperken, worden er in het ontwerp van dijken haalbare en betaalbare preventieve maatregelen opgenomen. Deze maatregelen voorkomen het achteraf bestrijden van met name bevers en muskus- en beverratten.

2. Klimaatadaptatie

Ook in Limburg zijn de gevolgen van perioden van extreme droogte en wateroverlast merkbaar. Dat raakt de veiligheid (zoals in de zomer van 2021), de omgevingskwaliteit voor onze inwoners en het perspectief van ondernemers en de natuur.

Om waterbeschikbaarheid te kunnen garanderen, is het belangrijk water zo lang mogelijk vast te houden. Maar ons watersysteem moet ook het teveel aan water in korte tijd kunnen opvangen en afvoeren. Een complexe opgave, die technisch, ruimtelijk en maatschappelijk veel vraagt.

Water en bodem zijn sturend. We kunnen ons watersysteem daar zoveel mogelijk op inrichten, maar moeten deels ook schade accepteren.

Oppervlakte- en grondwater vormen een samenhangend watersysteem. Het waterschap heeft vanuit de zorg voor het water ook aandacht voor de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater.

Samenwerking met partners, waaronder andere overheden, is noodzakelijk. Een integrale overheidsaanpak moet uitgangspunt zijn, waarbij iedere partner zijn (financiële) bijdrage levert en de eigen rol en verantwoordelijkheid vanuit deze gezamenlijke aanpak actief weet in te vullen. Voor onze inwoners en ondernemers zetten we daarbij zoveel mogelijk in op zelfredzaamheid.

Wat wij willen

- Het programma 'Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL) maakt een integrale overheidsaanpak voor de waterveiligheidsopgaven en gebiedsontwikkelingen mogelijk. Wij zijn een belangrijke partner in WRL, zowel in de financiering als in de planvorming en uitvoering. Met lef nemen wij hierin het voortouw.
- Bij de inrichting van de openbare ruimte en tijdens de realisatie van het beekherstel (stuwen, beekdalbrede aanpak e.d.) houdt het waterschap zoveel mogelijk rekening met de actuele uitdagingen in het waterbeheer als gevolg van de klimaatverandering.
- De provincie gaat over de normering van de regionale wateroverlast. En de gemeenten gaan over de ruimtelijke ordening. Het waterschap gaat over de watergangen en heeft de ambitie om in bebouwde gebieden samen met deze partijen – waar dit zonder disproportionele kosten en ongewenst grote impact op de leefbaarheid mogelijk is – een veiligheidsnorm (maximale overstromingskans per jaar) van 1:100 te realiseren.
- We werken toe naar een risicogestuurde norm, zoals in het Zwitsers model. Daarbij is het mogelijk ook naar het effect van maatregelen te kijken. Nieuwe bouwprojecten zijn alleen mogelijk op plekken waar deze norm realiseerbaar is.
- We werken aan een signaleringskaart die een bijdrage levert aan een op te stellen beleidslijn kleine rivieren en beken. Op die manier is het mogelijk om alle partners duidelijk te informeren en te adviseren over mogelijke ontwikkelingsruimte.
- We werken zorgvuldig en financieel verantwoord aan een robuuste inrichting van de leefomgeving om wateroverlast te voorkomen. Het programma 'Water in Balans' biedt perspectief om hier invulling aan te geven. Samenwerking met en participatie van alle belanghebbenden is noodzakelijk. Het kan projecten versnellen. De uiteindelijke realisatie blijft immers sterk afhankelijk van de inzet, betrokkenheid en (financiële) bijdragen van de omgeving en de omstandigheden. Niet alle knelpunten kunnen tegelijkertijd opgelost worden. Volgens

een prioriteringssysteem op basis van urgentie worden de belangrijkste knelpunten, bij voorkeur integraal, opgepakt.

- We doen er samen met de omgeving alles aan om water zolang mogelijk vast te houden. Dat vraagt iets van iedereen. Het waterschap draagt bij aan bewustwording, informeert, stimuleert, adviseert en investeert. Daarnaast blijft het waterschap op zoek naar innovatieve en duurzame oplossingen.
- In onderhoud en peilbeheer focussen we op het vasthouden van water. Pas als het noodzakelijk is, voeren we water af. Dat draagt bij aan een evenwichtig waterbeheer conform de Limburgse Watersysteem Analyse (LIWA), dat zowel economisch als ecologisch verantwoord is. Er is oog voor de belangen van natuur, land- en tuinbouw én bedrijven.
- We werken samen met de provincie, gemeenten en Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) om te komen tot een passende aanpak om de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater te verbeteren. Een convenant 'Voldoende zoetwater' is in voorbereiding.
- We stimuleren bewust watergebruik en onderzoeken samen met onze partners op welke wijze we hierin sturend kunnen zijn naar de toekomst. Ons gezamenlijk streven is gericht op een 'waterneutrale' bedrijfsvoering voor bedrijven en agrariërs.
- Het waterschap moedigt ook andere overheden (provincie en gemeenten) aan om – daar waar mogelijk en wenselijk, ook in de vergunningverlening - actiever in te zetten op het zuiniger omgaan met drink- en grondwater.
- Wij leggen de manier waarop wij werken aan het tegengaan van droogte en verdroging, met daarin onder meer aandacht voor de hierboven genoemde acties, vast in een programmatische aanpak met voldoende handelingsperspectieven voor de verschillende sectoren.
- In het kader van een verantwoord waterbeheer in Limburg werken we grensoverschrijdend samen. Zo kunnen we tijdig de invloed van maatregelen buiten de provincie- en landsgrenzen op ons watersysteem signaleren en verantwoord bijsturen. Daarvoor blijven we investeren in relevante netwerken, om zo gezamenlijk te komen tot oplossingen.

3. Waterkwaliteit en ecologie

Een goede waterkwaliteit is van groot belang voor de gezondheid en leefbaarheid. De Kaderrichtlijn Water (KRW) is erop gericht de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater te verbeteren. Uiterlijk in 2027 moeten de door de KRW aangewezen wateren voldoen aan de vastgestelde doelen. Van ons waterschap wordt verwacht dat het de maatregelen uitvoert, zoals opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan Maas.

Of de normen van de waterkwaliteit kunnen worden gehaald, hangt ook af van de inspanningen van andere partijen in binnen- en buitenland. Een uniforme normering in het kader van de KRW in afstemming met de aangrenzende landen verdient aandacht. Samenwerking in de waterketen en met partners in het buitenland is daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

We werken conform het Regieprogramma Waterkwaliteit. Als onderdeel van de KRW-opgave werken we aan goede grondwaterstanden in Natura 2000-gebieden.

Wat wij willen

- In de komende bestuursperiode leveren we een maximale inspanning om de voorgenomen maatregelen in de waterketen en het watersysteem uit te voeren. Effectgericht denken staat daarbij voorop.
- Meten is weten, we evalueren periodiek en sturen daar waar nodig tijdig bij.
- We moedigen inwoners, ondernemers en agrariërs aan een bijdrage te leveren aan de KRW-doelen.
- Oorzaken van vervuiling worden integraal en gebiedsgericht in kaart gebracht en aangepakt. In goed overleg met de betrokken partners (provincie en regionale uitvoeringsdiensten) wordt naar oplossingen gezocht. Leidt dit niet tot een gewenst resultaat, dan is een strikte handhaving noodzakelijk.

- We tonen lef in het verder terugbrengen van het aantal gemeentelijke riooloverstorten. We stimuleren gemeenten om passende maatregelen te treffen om de negatieve effecten van de overstorten te verminderen.
- We streven, daar waar mogelijk, naar een adequate bronaanpak. Er wordt ingezet op het voorkomen van ecologische schade als gevolg van vervuiling door opkomende stoffen en PFAS, gewasbeschermingsmiddelen, medicijnresten en microplastics.
- We werken vanuit onze rol als waterbeheerder mee aan de realisering van de maatregelen en regionale doelen die voortkomen uit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Daarvoor trekken we actief op met provincie, gemeenten en alle betrokkenen. De ontwikkelingen in het kader van het NPLG passen in ons streven naar een integrale overheidsaanpak. Deze aanpak is gebiedsgericht en leidt tot passende oplossingen voor de grote en complexe opgaven waar we voor staan. We zullen wel duidelijk aan moeten geven wat we kunnen (in tijd, capaciteit en geld).
- Bij beekherstel kijken we naar de lokale opgaven. We werken gebiedsgericht en leveren lokaal maatwerk. In het kader van het beekherstel en het NPLG kiezen we daar waar mogelijk voor een beekdalbrede aanpak. Bij de herinrichting hebben we oog voor meekoppelkansen, onder voorwaarde dat betrokken partners als co-financier bijdragen.
- Een verantwoord beheer en onderhoud van onze beken en dijksystemen voeren we zoveel mogelijk uit op ecologische wijze. Zo dragen we bij aan een goede balans tussen de waterveiligheid en ontwikkeling van flora en fauna.
- Om schade door gravende dieren en ongewenste planten tot een minimum te beperken, wordt bij het beekherstel gestreefd naar haalbare en betaalbare voorzorgsmaatregelen. Het achteraf bestrijden van met name de bevers willen we zo voorkomen. Een verantwoord populatiebeheer is daarbij essentieel. We volgen de richtlijnen van de Provincie Limburg en Faunabeheereenheid Limburg.
- Er vindt regionale en internationale samenwerking plaats binnen diverse netwerken. We stemmen projecten en monitoring op elkaar af. Dit doen we om de invloed van maatregelen buiten de provincie- en landsgrenzen op ons watersysteem beheersbaar te maken.

4. Zuiveren en waterketen

In deze bestuursperiode is het samengaan van Waterschapsbedrijf Limburg en het Waterschap Limburg een feit (zie Bestuur en organisatie).

Met name externe factoren hebben de afgelopen jaren tot een forse kostenverhoging in de zuiveringstaak geleid.

Er zijn forse investeringen nodig om de assets op orde te brengen en te houden. Innovatie is noodzakelijk om van rioolwater weer bruikbaar water te maken, en reststromen te benutten als grondstoffen en voor het opwekken van nieuwe energie.

We voeren taken uit voor gemeenten en bedrijven. Samenwerking met alle partners in de waterketen biedt voor alle partijen perspectief op een duurzame toekomst.

Wat wij willen

- We doen er alles aan om met onze rioolwaterzuiveringsinstallaties te voldoen aan het Limburgs Effluent Beleid (LEB), waarbij effectgericht denken uitgangspunt is.
- We werken gebiedsgericht om de oorzaken van vervuiling in kaart te brengen en stimuleren betrokken partners passende maatregelen aan de bron te treffen.
- We onderzoeken mogelijkheden voor flexibele zuivering bij de bron (denk aan de Nereda Verdygo Package Plant).
- We sluiten aan bij landelijke ontwikkelingen om opkomende stoffen en PFAS, medicijnresten, microplastics uit het influent te kunnen verwijderen. We anticiperen zoveel mogelijk op de aankomende herziening van de EU-richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater.
- De bedrijfszekerheid van onze assets is een belangrijke basisvoorwaarde voor het bijdragen aan schoon water en een maximale volksgezondheid en brede welvaart. Daarom blijven we investeren om onze assets toekomstproof te maken.
- We onderzoeken nieuwe zuiveringstechnieken (innovatie) en plaatsen modulaire zuiveringssystemen, die flexibeler kunnen inspelen op de veranderende omstandigheden.
- We blijven inzetten op energieneutraliteit, minder energieverbruik, het zelf opwekken van duurzame energie en het gebruik van restwarmte.
- We willen de waarde van afvalwater in al haar facetten benutten, denk hierbij aan bijvoorbeeld de realisatie van een grondstoffenfabriek. We zoeken nuttige toepassingen voor gezuiverd water.
- We starten een verkenning om te komen tot een waterfabriek (in Limburg), waar we van rioolwater herbruikbaar water maken voor o.a. toepassing in de land- en tuinbouw en de industrie.

5. Crisisbeheersing

De crisisaanpak is, op basis van de lessen die we tijdens de crisis in de zomer van 2021 hebben geleerd, sterk aangescherpt. De verbeteringen worden in deze bestuursperiode geïmplementeerd in samenwerking met alle ketenpartners (zowel regionaal als internationaal).

Voor, tijdens en na een crisis weet het waterschap precies wat de eigen verantwoordelijkheid, rol en positie zijn. Er wordt gehandeld op basis van strikte crisisbestrijdingsplannen. Handhaving en verdere aanscherping van het huidige niveau van crisisbeheersing is een doorlopend proces, dat vraagt om aandacht, oefening en verbetering.

Wat wij willen

- De crisisorganisatie is op orde en toekomstbestendig. Scholing en oefening zijn hiervoor de basis.
- Actuele en relevante informatie is tijdig voor iedereen beschikbaar en wordt helder met alle betrokkenen gecommuniceerd.
- De samenwerking met de Veiligheidsregio's en andere overheden wordt geïntensiveerd.
- We starten een pilot om te komen tot een waarschuwingssysteem voor enkele beekdalen.
- We gaan en blijven in de risicovolle beekdalen in gesprek met bewoners en ondernemers over de mogelijkheden zichzelf en hun eigendommen te beschermen tegen wateroverlast en/of gevolgen van droogte.
- Een intensieve samenwerking met onze buitenlandse ketenpartners moet bijdragen aan integrale oplossingen voor overlast en risico's. Daarbij is aandacht voor een verdere verbetering en versterking van de juiste (internationale) crisisinformatievoorziening.

6. Bestuur en organisatie

Waterschap Limburg is een moderne werkgever. De dienstverlening die geleverd wordt, is van een hoog niveau. Limburg is trots op dit waterschap. We blijven werken aan de verdere organisatieontwikkeling. De snel veranderende omgeving vraagt om een andere manier van werken, samenwerking en een integrale aanpak.

Het samengaan van Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg is in deze bestuursperiode een feit. Ook de omgevingswet zal in deze periode definitief worden ingevoerd. Het heeft gevolgen voor de wijze waarop we werken en de competenties die worden gevraagd van medewerkers. Nieuwe werkwijzen moeten helpen om de uitdagingen van morgen op te kunnen pakken met een deskundig, enthousiast en flexibel team. Intern zetten we in op verdere versterking van de relatie tussen bestuur en organisatie. Extern gaat het nieuwe waterschap actief de dialoog aan met de omgeving.

Wat wij willen

- Met het samengaan van Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg bouwen we aan een nieuw waterschap. Dat draagt bij aan een toekomstbestendige organisatie, die klaar is én wendbaar is voor de complexe uitdagingen van morgen. In de bedrijfsvoering leidt dit tot verdere kwaliteitsverbetering en efficiency.
- We zetten ons in om de uitdagingen integraal met andere overheden en partners op te pakken. Het is belangrijk de integrale verantwoordelijkheden van bestuurders en ambtenaren goed te regelen. Daarbij gaat het om de verbinding van inhoud en gezamenlijke middelen en het voorkomen van knelpunten in de verdeling van lijn- en projectverantwoordelijkheid.
- We streven naar het terugdringen van de bestuurlijke drukte (denk bijvoorbeeld aan WRL, Water in Balans en Waterrobuust), waarmee we overlap in programma's tot een minimum beperken. Het komt ten goede aan de efficiëntie en effectiviteit van de uitvoeringsorganisaties.
- We zijn en blijven een aantrekkelijke werkgever, die als een van de 'beste' werkgevers voldoende toekomstperspectief biedt voor medewerkers en stagiaires.
- De organisatie weet optimaal de kracht en het talent van de medewerkers te benutten en ze zo te boeien en te binden. Een goede en warme inwerkperiode, een prettige en veilige werkomgeving en toekomstgerichte strategische personeelsplanning dragen bij aan dit succes.
- Het algemeen bestuur wordt meer betrokken bij de ontwikkeling van majeure projecten, zodat de leden van het algemeen bestuur hun ambassadeursrol goed kunnen vervullen. Het dagelijks bestuur werkt daarvoor, in goed overleg met het algemeen bestuur, een voorstel uit.
- Om het algemeen en dagelijks bestuur nog beter in positie te brengen wordt de bestuurs- en fractieondersteuning verder geprofessionaliseerd.

7. Financiën

De financiën van Waterschap Limburg staan onder druk. Externe factoren, waaronder de toenemende inflatie, de stijgende cao-lonen en de energiekosten, maken dat we – alleen al in de uitvoering van onze kernopgaven en om de basis op orde te houden – geconfronteerd worden met een forse kostenstijging. We zullen op zoek moeten naar een gezonde balans tussen onze opgaven, schulden en tarieven.

Dat vraagt nadrukkelijk om het maken van keuzes. Nog duidelijker moeten we zeggen wat we wel, wat we niet en wanneer we iets doen.

We creëren maatschappelijke waarden en hanteren hiervoor de value case methode. Dit helpt het algemeen bestuur om de waardecreatie daadwerkelijk te wegen.

Toekomstige investeringen, de bedrijfsvoering en het beheer en onderhoud dragen bij aan de beoogde maatschappelijke effecten op de lange termijn.

Als er vanuit andere overheden opgaven bij het waterschap worden neergelegd, dan kunnen we dat alleen als de daarvoor benodigde proces- en uitvoeringsgelden beschikbaar worden gesteld.

Wat wij willen

- We blijven een betaalbaar waterschap. De waterschapslasten zijn in balans met de complexe en uitdagende opgaven, de maatschappelijke waarde die we creëren en de beschikbare capaciteit in menskracht en geld. De keuzes die gemaakt worden zijn uitlegbaar.
- We handelen in financieel opzicht sober en doelmatig en zijn in control.
- Het werken aan een beheersbaar financieel beleid, risicobeheersing en verantwoorde tarifiering vragen om meer bestuurlijke grip. Heldere bestuurlijke kaders en keuzes dragen daaraan bij. In de aanloop naar de begroting 2025 komt het dagelijks bestuur met een passend plan van aanpak.
- We verwachten in deze bestuursperiode een besluit van het parlement over de wijziging van het belastingstelsel voor waterschappen. Het dagelijks bestuur brengt in overleg met de commissie Begroting & Verantwoording (B&V) de gevolgen hiervan voor ons waterschap in kaart. Op basis daarvan wordt een voorstel voor een rechtvaardige verdeling uitgewerkt.

Financieel kader 2023-2027

Het Bestuursprogramma 2023-2027 is voorgelegd aan de organisatie om een eerste inzicht te verschaffen in de financiële consequenties.

Alleen al de actuele ontwikkelingen (o.a. inflatie, materiaalverkrijgbaarheid, cao-lonen, arbeidsmarktkrapte) leiden tot niet-beïnvloedbare kostenverhogingen in de uitvoering van de kerntaken. Dat zal in de tarieven merkbaar zijn.

Later wordt nog een uitgewerkte kaderbrief aan het algemeen bestuur voorgelegd. Deze dient als basis voor de in het najaar uit te werken begroting 2024 en de meerjarenbegroting. De besluitvorming daarover vindt plaats in november 2023. Dan ook is het algemeen bestuur in gelegenheid om de keuzes kenbaar te maken.

Watersysteemtaak

Indien we de wettelijke taken en verplichtingen (autonome ontwikkelingen +10,3%) oppakken en inzetten om 'de basis op orde' (+6,7%) te krijgen, dan verwachten we bij ongewijzigd beleid en gelijkblijvende omstandigheden een stijging van 17% in 2024 t.o.v. de tarieven van 2023.

Daarnaast zullen er in een afzonderlijk besluitvormingstraject maatregelen voorgelegd worden, die verbonden zijn met bestuurlijke afspraken en ambities, die niet 'onvermijdelijk' zijn. Deze kunnen mogelijk leiden tot een tariefstijging van ca. 4% extra.

Dit betekent dat we, afhankelijk van de gemaakte keuzes, geconfronteerd worden met een minimale tariefstijging van 10% tot maximaal 21% in 2024.

Waterzuiveringstaak

Voor 2024 wordt een tariefgroei van -1,9% op basis van de meerjarenraming verwacht. Daarnaast is er sprake van autonome ontwikkelingen van 1,2%. Door eerdere verliezen op de zuiveringstaak moeten de egalisatiereserve zuiveringsheffing (5%) en het weerstandvermogen (1,8%) aangevuld worden. De begroting Waterschapsbedrijf Limburg 2024-2028, die nog aan het algemeen bestuur van Waterschap Limburg wordt voorgelegd, leidt tot een tariefstijging van 16% in 2024.

De directie geeft aan dat er in deze bestuursperiode mogelijk extra investeringen noodzakelijk zijn. Deze kunnen tot een extra stijging van de tarieven van de zuiveringstaak leiden van 5%.

De totale tariefstijging van de zuiveringstaak bedraagt, afhankelijk van de door het algemeen bestuur nog te maken keuzes, minimaal 22% tot maximaal 27% in 2024.

Portefeuilleverdeling Waterschap Limburg 2023-2027

Dijkgraaf

Portefeuille Algemeen

- Mens & Organisatie (Nieuwe WL)
- Strategie & Communicatie
- Crisisbeheersing
- Toezicht & Handhaving
- Klantcontact
- Internationalisering

Chrit Wolfhagen

Portefeuille Areaalbeheer | Omgevingswet

- Beheer & onderhoud (asset en areaalbeheer)
- Data & monitoring/Data op Orde
- Peilbeheer (oppervlakte- en operationeel grondwater)
- Omgevingswet
- Renovatie en Herstelprogramma (assets)
- Projecten & Inkoop (watersysteem en waterketen)
- Grondzaken
- Innovatie

Marc Breugelmans

Portefeuille Financiën

- Programmering & Financiën
- Kaders & Ontwikkeling
- Informatie (ICT)
- Innovatie (coördinerend)
- Schade afhandeling
- BsGW
- Nieuwe WL
- DB-lid WBL

Jeroen Achten

Portefeuille Hoogwaterbescherming |

Waterkeringen

- Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)
- Maas 2050
- Waterbeheerprogramma
- Aanleg & verbetering (lange termijn en beoordeling)
- Vergunningen en plantoetsing
- Innovatie

Josette Van Wersch

Portefeuille Klimaat | Waterketen

- Water in Balans & WRL
- Projecten in kader wateroverlast
- Aanpak droogte, wateroverlast en grondwaterbeleid
- Gemeentelijke samenwerking
- Samenwerking in de waterketen (strategie)
- Regionale Energietransitie Zuid
- Innovatie

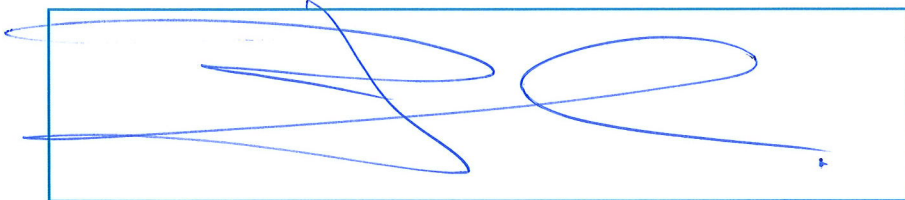
Arnold Jansen

Portefeuille Waterkwaliteit | Ecologie | Zuiveren

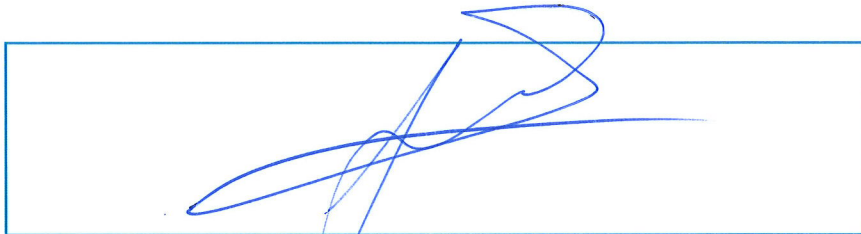
- Natuurgedreven projecten (beekontwikkeling en -herstel)
- NPLG (coördinerend)
- Kaderrichtlijn Water
- Zuiveren/waterkwaliteit
- Duurzaamheid
- Innovatie
- Regionale Energietransitie Noord
- DB-lid WBL

Onderstaande partijen onderschrijven het
Bestuursprogramma 2023-2027, Balanceren met lef

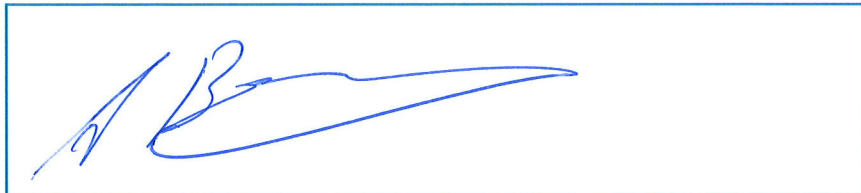
Roermond, 7 juni 2023

A blue ink signature consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

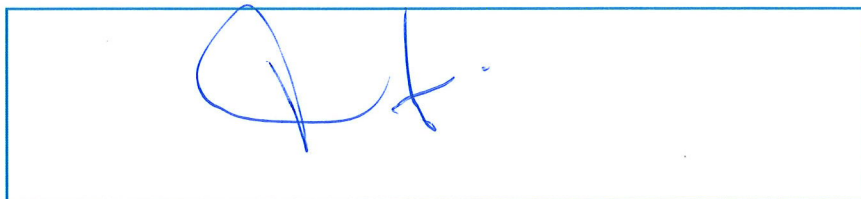
Fractie Waterbelang Limburg, Nol Beckers

A blue ink signature with a large, sweeping loop on the left and a long horizontal stroke extending to the right.

Fractie BBB+, Math Goossen

A blue ink signature with a large, sweeping loop on the left and a long horizontal stroke extending to the right.

Fractie LV50, Ad Berger

A blue ink signature with a large, sweeping loop on the left and a long horizontal stroke extending to the right.

Fractie Water NATUURLijk, Peter Freij